

Aarsmødet 1914.

Aarsmødet 1914 blev afholdt i Haderslev den 13. og 14. Juni. Det var begunstiget af Vejret og samlede allerede om Lørdagen flere Tusinde Deltagere. Om Søndagen voksede Forsamlingen yderligere. Friluftsmødet, hvor Rigsdagsmand H. P. Hansen talte, samlede saaledes rundt 10,600 Tilhørere.

Sprogforeningens Generalforsamling.

Lørdag Eftermiddag Kl. 3 aabnedes Mødet af Redaktør Lebeck. Derefter afholdt Sprogforeningen Generalforsamling. Det fremgik af Aarsberetningen, at Foreningen talte 6354 Medlemmer. Medlemsantallet var vokset med 181. Der var i Aarets Løb oprettet 15 nye Kredse, saa at Foreningen ved Aarets Udgang ialt talte 244 Kredse. Endvidere var der i 1913 oprettet 8 nye Bogsamlinger, saaledes at Sprogforeningen nu ialt havde 170 selvstændige Bogsamlinger med 30 Filialer. Til Hjælp ved Biblioteksarbejdet havde Bestyreren ansat to unge Mænd, Jakob Petersen fra Varnæs og Kresten Andersen fra Ullerup, efter at begge havde faaet fagmæssig Uddannelse i Biblioteksvæsenet. Der var i Aarets Løb udsendt 20,770 Bøger og Julehefter til gratis Uddeling, deriblandt 1250 Eksemplarer af A. D. Jørgen-

sens »Fyrretyve Fortællinger af Fædrelandets Historie«, over 1500 Stave- og Læsebøger, 1606 Eksemplarer af Konfirmationsbogen »Gennem 1500 Aar« og henved 10,000 Julehefter. Endvidere var der i Aarets Løb udsendt 3449 Bøger som Stilepræmier og 7365 Bøger — det største Antal, der hidtil var udsendt i et enkelt Aar — til Indlemmelse i Bogsamlingerne, som ved Aarets Slutning tilsammen talte over 85,000 Bind. Sprogforeningen havde endvidere værnet om den danske Religionsundervisning i Skolerne og i betydelig Udstrækning ydet Hjælp til Anskaffelse af danske Bibelhistorier og Katekismer.

Indtægterne og Udgifterne balancerede med 34,779,70 Mk. Af Indtægterne var 12,337,45 Mk. Medlemsbidrag, 15,662,80 Mk. frivillige Bidrag.

Sekretæren, N. A n d e r s e n , genvalgtes ved Kaaring. Til Medlemmer af Tilsynsraadet valgtes Rentier P. S k a u , Bukshave, Redaktør P. S i m o n s e n , Flensborg, Gaardejer P. K j æ r , Arrild, Redaktør N. S v e n d s e n , Haderslev, og Fru H. L o r e n z e n , Ballum.

Skoleforeningens Generalforsamling.

Skoleforeningens Generalforsamling aabnedes af Sekretæren, Redaktør A. L e b e c k . Formanden, Gaardejer H. J e f s e n C h r i s t e n s e n , aflagde Aarsberetningen. Skoleforeningen havde i Forretningsaaret haft en Tilgang af 1319 og en Afgang af 469 Medlemmer. Medlemsantallet var saaledes i 1913 vokset med 850 og var den 31. December 1913 10,853.

Foreningen havde i 1913 ydet Støtte til 465 unge Sønderjyder til Ophold paa Skoler i Danmark. Deraf havde 300 været paa Skole i Vinterhalvaaret og 165 i Sommerhalvaaret. Desuden var der gennem Skoleforeningen bleven indmeldt 20 selvbetalende Elever paa danske Skoler. Af Eleverne var 270 fra Haderslev Amt, 72 fra Tønder Amt, 60 fra Sønderborg Amt, 51 fra Aabenraa Amt og 12 fra Flensborg Amt. Indtil 1. November 1913 havde Skoleforeningen ialt ydet Hjælp til 5673 Elevers Ophold paa Skoler i Danmark, deraf var 3421 fra Haderslev Amt, 864 fra Tønder Amt, 803 fra Sønderborg Amt, 492 fra Aabenraa Amt og 93 fra Flensborg Amt.

Siden Nytaar 1914 havde Foreningen yderligere haft en Tilgang af 898 og en Afgang af 320 Medlemmer. Medlemsantallet var saaledes nu naaet op paa 11,431.

Indtægter og Udgifter balancerede med 48,113,17 Mk. Af Indtægterne var 15,537,65 Mk. Medlemsbidrag, 29,836,65 frivillige Bidrag og Gaver og 530,00 Mark. Tilbagebetaling af modtagen Hjælp.

Foreningens Sekretær og Kasserer, Redaktør A. Lebeck, genvalgtes ved Kaaring. Til Medlemmer af Tilsynsraadet valgtes Gaardejer Johan Andersen, Ullerup, Aftægtsmand Hans Smidemand, Stolbro, Gaardejer Hans Clausen, Hagenbjerg, Møller Lydik Jacobsen, Brøns Mølle, Frk. Borthilde Skjold, Haderslev, og Møller Alnor, Varnæs.

Vælgerforeningens Generalforsamling.

Vælgerforeningens Generalforsamling blev Søndag Eftermiddag Kl. 2¹/₂ aabnet af Formanden, Gaardejer J. N. H. Skrum s a g e r, som derefter paa Grund af et Halsonde overgav Ledelsen af Generalforsamlingen til Næstformanden, Gaardejer P. G r a u. Sekretæren, Gaardejer Martin S i m o n s e n, Flovt, aflagde Beretning. Der havde i Aarets Løb været en Tilgang af 417 Medlemmer, saaledes at Foreningen nu ialt talte 821 $\frac{1}{2}$ Medlemmer, deraf 4012 i Haderslev Amt, 1024 i Aabenraa Amt, 2189 i Sønderborg Amt, 767 i Tønder Amt og 222 i Flensborg Amt.

Efter at Udførelsesbestemmelserne til Bindeloven var traadt i Kraft, havde Vælgerforeningen den 21. Oktober paa et Møde i Aabenraa, hvortil ogsaa Nordslesvigsk Kreditforenings Tilsynsraad var indbudt, oprettet en ny dansk Organisation: L a n d e v æ r n e t, hvis Forgøeninger allerede nu i Form af Sogneværn omspænder hele Nordslesvig. Den nye Organisations Formaal er: Bevarelsen af fri Jord paa fri Mands Haand.

Iøvrigt havde Foreningen været virksom ved Kommuneraadsvalgene og søgt at gennemføre en mere retfærdig Valgret til Kredsene.

Foreningens Indtægter og Udgifter balancerede med 21,736,37 Mk. Jernfondet ejede ved Aarets Slutning 69,552,00 Mk. Det var i Aarets Løb vokset med ca. 8000 Mk.

Arbejdersekretariatets Leder, Kr. R. T h o m s e n aflagde Beretning om Sekretariatets Virksomhed. Vælgerforeningens 5. social-politiske Kursus havde

været godt besøgt. Foredragene var særligt valgte med Henblik paa de Spørgsmaal, som Lovgivningen paa dette Tidspunkt befattede sig med, saaledes Lovene om Statstilhørsforholdet, om Tvangsefterskolerne og de nye Skattelove. Regeringens Angreb paa vor Jord havde stillet Jordspørgsmaalet saaledes i Forgrunden, at det prægede Kursuset.

Der var i Aarets Løb indgivet en Massepetition til Rigsdagen angaaende de Hjemløses Stilling. I Løbet af 8 Dage havde denne Petition samlet 33,000 Underskrifter.

Løvrigt havde Sekretariatet som sædvanlig ydet gratis Retshjælp, specielt i Sager vedrørende den sociale Lovgivning. Foreningens Konsulent i kommunale Anliggender, Tandlæge Smith, afgav Beretning om den Hjælp og Vejledning, der var ydet i forskellige kommunale Sager.

Det bestemtes, at de følgende Aarsmøder skulde afholdes i 1915 i Aabenraa og i 1916 i Sønderborg.

Friluftsmødet.

Derefter blev der afholdt et Friluftsmøde hvor H. P. H a n s s e n under stærkt Bifald holdt følgende Tale:

Det Aar, der skiller os fra vort sidste Aarsmøde, har været et M i n d e a a r, et K a m p a a r, et A r b e j d s a a r.

Der er allerede blevet henvist til Mindearets Betydning, — men jeg vil endnu føje nogle Ord til, hvad der lige er blevet sagt i Teltet.

Vore Modstandere fejrer Hertugdømmernes Løsrivelse fra Danmark med megen Brask og Bram, med Fakkeltog, Kommers og Halløj.

Det falder ikke os ind at nægte dem Ret og Adkomst til at holde Sejrsfester til Minde om de Sejre, som de faktisk vandt for halvtreds Aar siden, men vi finder, at de kunde fejre dem paa en hensynfuldere og værdigere Maade.

Og hvad vi i Dag vil paatale og paatale skarpt, hvad vi i Dag vil protestere imod og protestere energisk imod, det er den paa deres Fester atter og atter tilbagevendende hule Tale om, at vi i 1864 er bleven befriet fra et dansk Aag, et dansk Voldsregimente eller, som Byraadet i Slesvig har udtrykt det, fra dansk Trældom.

Vi vil i Dag — her hvor vi staar sanlede i Tusindtal fra alle Strøg af Nordslesvig — stemple denne Tale som en løs, falsk og uvederheftig Paastand. Vi vil i Dag vidne, saa det kan høres over hele Norden og dybt ned i Tyskland:

Den nordslesvigske Befolkning har aldrig følt sig tynget af et dansk Aag, den nordslesvigske Befolkning har aldrig sukket under et dansk Voldsregimente, den nordslesvigske Befolkning har aldrig baa-ret dansk Trældomsmærke!

Vore Fædre har tværtimod haft blide Kaar under det milde danske Regimente. Det kunde Preusserne ved deres Ankomst se af vor Landsdels høje Kultur, dens sunde sociale Forhold, dens betydelige Velstand.

Vore Fædre har kunnet glæde sig ved stor personlig Frihed i den danske Tid. Det kan de indvandrede preussiske Bureaukrater den Dag i Dag spore i vore ranke Rygge og vore stive Sind, i vor kraftige Vilje og vort høje Mod.

Vore Fædre følte sig derfor ogsaa lykkelige under det danske Styre. Og de følte for halvtredsindstyve Aar siden Løsrivelsen fra Danmark, som de følte sig knyttede til med Modersmaalets Baand, med tusind-aarige Minder og med Hjertets dybeste Følelser, som den største Ulykke, der kunde times vort Land.

- Dette er den historiske Sandhed, som ingen tyske Festtalere uimodsagt skal faa Lov til at tilsløre.

Aaret har været et K a m p a a r. Voldspolitikken er bleven skærpet i alle Retninger. Hver Dag har bragt nye Udvisninger, hver Uge nye Forbud. Ungdomsforeningerne er lyste i Ban. Gymnastikforeningerne forfølges. Foredragsforeningerne hemmes og hindres i deres Virksomhed. Domæneforpagter Lempelius' Ideal: en Gendarm posteret ved hvert Forsamlingshus i Nordslesvig er ved at blive virkeliggjort. Statsadvokaterne har faaet Ordre til at føre skarpere Kontrol med den danske Presse. Fængseldørene staar vidt aabne for danske Journalister. Præsternes Mundkurv er bleven spændt strammere. Pastor Tonnesens opbyggelige Møder forbydes eller opløses. Og alt dette efter den bekendte Recept: en streng, retfærdig og konsekvent Politik — uden Naalestik!

Streng har det sidste Aars Politik været. Det skal vi villigt indrømme. Men retfærdig har den ikke været. Den har tværtimod været skrigende uretfærdig. Med hvilken Konsekvens den vil blive gennemført i de kommende Aar, det vil vi ganske rolig afvente.

Ingen Naalestikspolitik? Ja hvad hører og ser vi? Den ene Dag udvises en dansk Kok, fordi han lærer tyske Damer at koge, den næste en Opvartningspige,

fordi hun har overværet en dansk Dilettantforestilling, den følgende maa en Farversvend forlade Landet, fordi han har været Medlem af en Fodboldklub, og der gaar ikke en Uge, uden at vi hører om Tjenestekarle, der udvises, fordi de har været i danske Forsamlingshuse. Om Morgenen forbyder Politimyndighederne et Foredrag om Flueplagen, om Middagen straffer de Folk, fordi de har sunget Sangen: »Jeg er en simpel Bondemand«, om Aftenen hindrer de unge Folk under 21 Aar i at drive Gymnastik. Ja, hvis dette ikke er Udslag af en smaalig, ussel og uværdig Naalestikspolitik, saa ved jeg ikke, hvad Naalestikspolitik er.

Men hvad der især har tildraget sig almindelig Opmærksomhed i det sidste Aar, det er dog vore Modstanderes fnysende Harme, deres ubeherskede Angreb paa den danske Stat, deres Raseri over vor Fremgang, deres ynkelige Klager over Tyskhedens Nød, deres høje Skrig efter Vold, deres hæse Raab efter Guld.

Hvad har fremkaldt dette Raserianfald? Hvad er det for Kendsgerninger, der foranlediger dem til at føre et saadant Sprog? Spinder vi maaske Rænker imod det tyske Rige? Forbereder vi Oprør imod den preussiske Stat? Nægter vi at give Kejseren, hvad Kejserens er?

De svarer med et tusindstemmigt Nej, og Svaret kan kun være et klart og tydeligt Nej. I 50 Aar har vi nu staaet under tysk Regimente. Men i dette lange Tidsrum har vore Modstandere, Politimyndighederne og Statsadvokaterne ikke kunnet samle Stof

til en eneste Højforræderiproces, en eneste Landsforræderiproces, en eneste Spionageproces, i de sidste 30 Aar heller ikke til en eneste Majestætsfornærmelsesproces. Saa pligttopfyldende og loyal er den danske Befolkning i Nordslesvig.

Er det da maaske Faren for en mildere Kurs, der har sat dem i Oprør? Nej, det kan der heller ikke være Tale om. Rigskansler Fyrst Bülow havde i Efteraaret 1906 planlagt en mildere, humanere og retfærdigere nordslesvigsk Politik. Den signaliseredes gennem Overpræsident v. Bülows bekendte Haderslevtale, men den blev aldrig udført. Med Fyrst Bülows Fald som tysk Rigskansler blev den atter sat af Dagsordenen. Overpræsidenten kapitulerede hurtigt for Grev Rantzau og Konsorter, stillede sig allerede i Efteraaret 1907 paa Rødeprogrammet og har for nogle Uger siden erklæret, at han nu i alt væsentligt deler det Standpunkt, som Regeringspræsident Uckert præciserede her i Haderslev ved Afskedsfesten for Landraad Dryander. Alle Tidens Tegn peger i Retning af Voldspolitikken Skærpelse. Det kan derfor heller ikke være Faren for en mildere Kurs, der har ophidset vore Modstandere. Der er i Virkeligheden kun en eneste Kendsgerning af Rang, som forklarer deres Nervøsitet, Ophidselse og Raseri: **Det er Voldspolitikken nær forestaaende Bankerot!**

Vore Modstandere overbyder hinanden i Klager over Tyskhedens Tilbagegang. De konstaterer selv ved enhver given Lejlighed, at Voldspolitikken er resultatløs. Og som Klagerne lyder her ved det tyske Riges Nordgrænse, saa lyder de ogsaa ved dets

Vestgrænse, saa lyder de især ved dets Østgrænse. Og saaledes lyder Magthavernes Klager ogsaa i Rusland, i Østerrig, i Ungarn, paa Balkanhalvøen. Den historiske Udvikling viser Dag for Dag tydeligere, at de undertrykte Nationaliteter ikke gaar til Grunde, men at de lever og trives, at deres Folkeliv styrkes og højnes under Tvangsregimentet. Men en Politik, som ikke blot er skrigende uretfærdig og moralsk forkastelig men ogsaa resultatløs, kan ikke opretholdes i Længden. Derfor er Voldspolitikens Bankerot uundgaaelig.

Vore Modstandere lukker endnu krampagtig Øjnene for denne Kendsgerning. De forkynder den Lære, at Voldsregimentet blot er resultatløst, fordi det ikke er haardt nok, ikke er brutalt nok. Og det former deres Klager og Krav.

De har især fremsat deres Klager og Krav paa Demonstrationsmødet i Flensborg og under Debatterne i Deputeretkamret og Herrehuset. Jeg forbi-gaar deres ynkelige og uværdige Klynken over Tysk-hedens indbildte Nød og Elendighed og agter i det hele ikke at polemisere imod Flensborgmødets Tale-re. Kun en enkelt Bemærkning til Hovedtaleren, Professor Reuter i Lybæk.

»Endog danske Agitatorer«, paastod Professor Reuter i Flensborg, »har aabent erklæret, at hvis Køllerpolitikken blot var bleven fortsat i tre Aar til, saa havde det nordslesvigske Spørgsmaal været løst.«

Denne Paastand minder mig om et lille karakteristisk Træk. I 1889 fik den gamle Provst Gøttig i Aabenraa Besøg af en Skoleraad fra Flensborg.

Provsten ytrede sine Betænkeligheder ved Anvisningen af 18. Decbr. 1888, som lige var traadt i Kraft. Skoleraaden forsvarede den med megen Iver. »Om 20 Aar er det nordslesvigske Spørgsmaal løst,« udbrød han. »Setzen Sie nur ruhig ein Null hinzu«, svarede den gamle Provst tørt! Og som en af de mest udskregne danske Agitatorer fra Køllerpolitikens Dage vil jeg gerne benytte Lejligheden til at tilraabe Hr. Professor Reuter et: Sæt kun ganske rolig et Par Nuller bag Deres Tretal, Hr. Professor!

Hvad Debatterne i Landdagen angaar, studser man især over Hovedtalernes bristende Sagkundskab. Debatten i Herrehuset bragte ikke meget nyt, og det, der var nyt, er misvisende, urigtigt og usandt. Saaledes Grev Rantzau's Paastand om, at den nordslesvigske Kvindeforening i 1910 med en Bekostning af 34,000 Mk. har sendt 419 Elever paa danske Højskoler. Saaledes Hertug Ernst Gynthers latterlige Paastand, at de danske Højskoler i de sidste 5—6 Aar har haft 30,000 Elever fra Tyskland, som oven i Købet næsten alle er vendt tilbage som danske Agitatorer! Saaledes Overborgmester Todsens Krøniker om vore to Kreditforeninger og vore Blade. Kun Repræsentanten for Universitetet i Kiel, den gamle Dr. Neuber, var klog nok til ikke at opvarte med Tal, han fortalte i Stedet for Anekdoter fra gamle Dage. Det var endog forekommet, fortalte han bl. a., at en Guvernante den Gang er bleven straffet med en Bøde paa 10 Daler, fordi hun bar et Halsbaand i mistænkelige Farver!

Jeg vil trøste den gamle Herre med, at det ikke altid gik saa strengt til i den danske Tid. Da Hans Helgesen sad som Kommandant i Frederikstad, meldte Adjudanten en Dag, at en Del unge Piger, tre og tre Arm i Arm, klædte i røde, hvide og blaa Dragter, demonstrativt spadserede frem og tilbage foran hans Bolig, idet han samtidig spurgte, hvad Forholdsregler han havde at tage: »Byd de blaa Pigebørn op til en Kop Chokolade«, svarede Hans Helgesen, »og lad de røde og hvide rolig fortsætte deres Spadseregang«! Jeg stiller Historien, som viser, at Danskerne ogsaa kunde være ridderlige og galante imod demonstrerende Damer, til Dr. Neubers Raadighed i kommende Tilfælde.

Vi tager Notits af disse Taler, fordi de viser, med hvilken Fanatisme, med hvilken Hædefuldhed Agitationen inod os, og vi kan tilføje tillige imod det danske Folk og den danske Stat, for Tiden drives i visse tyske Kredse. Iøvrigt lønner det sig ikke at opholde sig ved dem, da de kun fremtræder som et tarveligt Opkog af Redaktør Strackerjans Skrifter og Artikler.

I Modsætning dertil har den Tale, som Rigskansleren, Rigets første Embedsmand, forleden holdt i Herrehuset, selvfølgelig Krav paa vor fulde Opmærksomhed.

Hr. v. Bethmann-Hollweg har sikkert ikke uden Betænkelighed opgivet den mildere, humanere og retfærdigere Politik, som det var hans Forgængers Hensigt at føre overfor Nordtyskland. Han er for god en Iagttager og for meget af en Tænker til udelukkende at stole paa den raa Magt og det blanke Guld.

Det viser tydeligt nok det Brev, som Rigskansleren den 21. Juni 1912 skrev til den berømte tyske Historiker *Lamprecht*, og som *Lamprecht* ved Juletid offentliggjorde i »*Vossische Zeitung*«.

I dette Brev henviser han til den betydningsfulde Kulturpropaganda, som England og Frankrig driver i Udlandet, og betegner det som nødvendigt for Tyskland at følge deres Eksempel. »Vi er et ungt Folk«, fortsætter han derpaa, »har maaske alt for meget af den naive Tro paa Magten, undervurderer de finere Midler og ved endnu ikke, at det, som Magten erhverver, vil den aldrig ene kunne bevare.« Disse Ord giver Manden og hans Standpunkt overfor de ikke-tyske Nationaliteter.

I sin Herrrehustale betegnede han det som Hovedsagen at støtte Provinsen økonomisk og kulturelt og at vise enhver imod Tyskheden rettet Agitation rolig men energisk tilbage. Hvad Forholdet til Danmark angaar, betoner han meget stærkt, at Danmark og Tyskland er ligeberettigede Stater. Han konstaterer videre, at den danske Regering altid er optraadt korrekt og ønsker, at Forholdet mellem de to Stater stadig maa forbedres, advarer i al Almindelighed imod en skadelig Chauvinisme og bringer til Slut de ophidsede Interpellanter vore Hjemløse som et Slags Forsoningsoffer. — Talen bringer ingen Overraskelser. Indtrykket er, at de senere Aars Politik vil blive fortsat med Tendens i Retning af Politiregimentets Skær-

p e l s e. Men Rigskansleren er for klog til at vente sig store Resultater deraf.

Økonomiske Foretagender som Vesterhavsdiget og Østkystbanen vinder ogsaa Danskernes Bifald paa de Strøg, der har Fordel deraf, og vi er kun Modstandere af tyske kulturelle Bestræbelser, naar de er forbunden med Voldsforholdsregler og Kulturtvang overfor os. Udadtil skaber Talen større Klarhed. At Danmark og Tyskland er ligeberettigede Stater, overser vore Modstandere kun altfor lidt. Rigskanslerens stærke Betoning af Ligeberettigelsen berører derfor behageligt. Hans Advarsel imod en skadelig Chauvinisme er ikke blot rettet udadtil men ogsaa indadtil og derfor paa sin Plads. At det var lykkedes den vilde tyske Agitation at faa Forhandlingerne om en Hjemløshedstraktat til at strande, har længe været klart.

Vigtigere endnu end det, Rigskansleren sagde, er det, som han ikke sagde ved denne Lejlighed. Grev Rantzaus Paastand om, at Danmark var forpligtet til at praktisere den preussiske Udvisningspraksis, har Rigskansleren ignoreret, og Indenrigsminister L o e b e l l ligefrem afvist. Danske Statsborgeres Ret til privat at støtte vore Bestræbelser for at opretholde vort Modersmaal, vor Nationalitet og vor Kultur har Rigskansleren ikke bestridt. Paa dette Omraade, hvor vore Angribere i Landdagen ikke har villet anerkende Ligeberettigelsen, har de lidt et afgørende Nederlag.

Og det kunde jo ikke være anderledes! Hvorledes skulde Tyskland overfor en ligeberettiget Stat

kunne paatale Bestræbelser, som det selv holder for ønskelige og berettigede, naar de udfoldes til bedste for Tyskerne i Udlandet?

Der bestaar som bekendt i Tyskland en »Forening for Tyskheden i Udlandet«, som lige har udsendt sin Aarsberetning for 1913. Det fremgaar deraf, at Foreningen i det sidste Aar har ydet Understøttelser til et samlet Beløb af 255,000 Mark, hvoraf over 95,000 Mark er ydet til Tyskere i Østerrig, i Landsdele, hvor de maa kæmpe paa lignende Vis for deres nedarvede Nationalitet, som vi her i Nordslesvig. Og mellem denne Forenings 56,000 Medlemmer findes der ikke blot talrige Officerer og høje Embedsmænd, men ogsaa et Antal regerende tyske Fyrster, mens over 200 tyske Kommuner hører til dens faste Bidragydere og det preussiske Kultusministerium regelmæssig er repræsenteret paa dens Aarsmøder! Kun vildt ophidsede altsyske Hjerner kan tro, at en Regering, som ikke blot taaler men ogsaa støtter og fremmer den Slags Bestræbelser i Indlandet, med Virkning kan paatale, hæmme, ja undertrykke tilsvarende Bestræbelser i Udlandet.

Rigskanslerens Tale har fremkaldt Forhandlinger i det danske Folketing, som yderligere klarlægger Forholdet mellem Danmark og Tyskland paa en Maade, som vi i alt væsentligt kan billige og godkende. Vi fører og har altid ført vor Politik paa egen Haand. Vi kræver ingen Støtte af, men ønsker heller ingen Indblanding i vore politiske Bestræbelser. Vore Venner i Danmark forstaaer og respekterer fuldtud dette saavel for os som for den danske Stat

eneste korrekte og forsvarlige Standpunkt. Dette udelukker ganske vist ikke, at der nu og da, især i stærkt bevægede, paa Udfordringer rige Tider stundom kan falde mindre vel overvejede Ytringer. Men i denne Henseende har Tyskland virkelig ikke noget at lade andre Nationer høre. Hvad de Ytringer, der tillægges danske Officerer, angaar, er de f. Eks. ganske intetsigende i Sammenligning med det udfordrende Sprog, som de for Flaade- og Værneforeningen agiterende tyske Generaler tillader sig overfor Udlandet. Og hvad denne eller hin danske Embedsmand lejlighedsvis skal have tilladt sig at sige, er, sammenholdt med de Taler, som Dr. H a h n og nu sidst Borgmester D o h r n har holdt, den sidste tilmed i Overpræsidentens Paahør, som Kattckillingers fredelige Mjaven imod Løvers krigeriske Brøl.

Ligesaa bestemt, som vi frabeder os enhver Indblanding i vore politiske Forhold, ligesaa taknemmelige er vi for ethvert venligt Ord, ethvert trofast Haandtryk, enhver Sympatitilkendegivelse, enhver Støtte af de Bestræbelser, som vi udfolder for at bevare vort Modersmaal og vor nedarvede Nationalitet.

Vi vil derfor ogsaa her i Dag udtale vor varmtføjte Tak for de mange venlige Ord, der er talte om os og til os i Mindeaaret. Og særlig vil vi takke alle dem, der har undertegnet eller understøttet Opraabene om at yde Bidrag til dansk Sprogs, dansk Kulturs og dansk Kirkelivs Fremme i Nordslesvig. En særlig Tak vil vi bringe de varmtfølede højsindede Venner i Holland, der, ihukommende deres eget

Folks Lidelser og herømmelige Kampe for dets Frihed, dets Tro og dets nedarvede Nationalitet, i Aar har bevidnet os deres varme Sympati og rakt os en trofast Vennehaand.

Aaret har endelig været et Arbejdsaar. Aarsmødets Tal har i disse Dage talt deres klare og tydelige Sprog om vore store nationale Foreningers Vækst og Virke. »Nordslesvigsk Kreditforening«s, »Landeværnet«s og »Nordslesvigsk Kvindeforening«s Generalforsamlinger har givet andre Talrækker, som peger i samme Retning. Ved Siden af Arbejdet i alle disse store nationale Foreninger og i vore Forsamlingshuse har vi fortsat vor Byggevirksomhed. Vi har indviet nye Forsamlingshuse i Dybbøl, i Vonsbæk og i Sønderborg. Vi bygger videre i Nustrup og i Tinglev og forbereder yderligere Oprettelsen af Forsamlingshuse i Ravsted og i Løjt kirkeby.

Vi har i Aarets Løb oprettet danske Sparekasser, til Dels i nye tidssvarende Former i Føl, Jejsing og Møgeltønder. Oprettelsen af flere andre Sparekasser er under Forberedelse. Vi har gennemført Sygekassevalgene paa en heldig Maade og dermed sikret os en værdifuld Indflydelse paa de store Sygekassers Administration. Vi har endvidere i Aarets Løb opsøgt nye Arbejdsmarker og udfoldet betydningsfulde sociale, humane og kirkelige Bestræbelser. I denne Forbindelse vil jeg blot ganske kort pege paa Oprettelsen af Børnernes Helsehjem og Stiftelsen af Kirkeligt Lægmandsforbund, som sikkert i de kommende Aar vil øve stærk

Indflydelse paa Udviklingen af vore kirkelige Forhold.

Det er dog fremfor alt **K a m p e n o m J o r d e n**, der i det forløbne Aar har lagt Beslag paa vor Opmærksomhed. Staten har i de senere Aar skærpet vore Modstanderes Angrebskraft med Tvangslove og Millionbevillinger. Vi har derfor siden sidste Aarsmøde opført **L a n d e v æ r n e t** som et nyt Hovedfort i vor Forsvarslinje og flankeret det med over 80 **S o g n e v æ r n**. Mens vi paa denne Vis søger at afvise vore Modstanderes Angreb paa vor fri Jord, meldes der især her fra Haderslev Amt, at danske Landmænd viser stigende Tilbøjelighed til at sælge deres Ejendomme for derefter at gaa til Kongeriget med deres Kapitaler. Det bør siges her i Dag klart og skarpt fra dette Sted: De Mænd, der handler saaledes, svækker vor Stilling og paatager sig et tungt Ansvar overfor vor Folkesag!

Med Landeværnets Oprettelse synes vor Organisation endnu ikke at skulle afsluttes. Vi staar allerede overfor hidsige Angreb af anden Art. Vore Modstandere har i Kiel nedsat et **s t a a e n d e A g i t a t i o n s u d v a l g** med Dr. H a h n, Grev R a n t z a u og Dr. S c h i f f e r e r i Spidsen. Vi sporer ikke blot disse Agitatorers Virksomhed i Flensborgmødet og Landdagsdebatterne, men ogsaa i den Aktion, der med Mænd som J o h a n n s e n, S o p h i e n h o f, og Hertug E r n s t G y n t h e r som fremskudte Personer er indledt imod Kirkestyrelsen og Gejstligheden, og i de Boykotningsbestræbelser, som Dr. Schifferer gjorde

sig til Talsmand for i Landdagen, og som senere er bleven udfoldet fra Kiel.

Kirkestyrelsen har bragt Statsmagten store, altfor store Ofre i nyere Tid. Jeg behøver kun at hen-vise til dens Stilling overfor Statens ukirkelige Forsøg paa at afskaffe Modersmaalet som Grundlag for Religionsundervisningen, eller paa at hindre, fortrænge og afskaffe danske Gudstjenester i Nordslesvig. Navne som Augustenborg og Tinglev fylder sørgelige Blade i vor nyere Kirkehistorie. Navne som Holebøl og Hoptrup viser, hvor ringe Værn nordslesvigske Præster finder hos Kirkestyrelsen, naar de forfølges af opfanatiserede Politikere. Kirkegaardsforbudet og Præstemundkurven viser, hvor utaalsom og frihedsfjendsk den Aand er, der raader i Konsistoriet.

Biskop K a f t a n træder atter stærkere frem; han føler øjensynlig, at en alvorlig Krise er uundgaaelig. Biskoppen kender fra sin Barndom, Ungdom og første Manddomstid Nordslesvig. Men han begik for 25 Aar siden en helt utilgivelig Fejl, idet han i Modstrid med al Tradition bosatte sig udenfor sit Bispedømme. Siden da har han staaet i løsere Rapport til Nordslesvig og været under stærkere Paavirkning baade af det preussiske Kirkeregimentes centraliserende Tendenser og af Statsmagtens rent hedenske, national-politiske Synspunkter end heldigt er. Biskoppen har nylig i et tysk kirkeligt Blad givet den danske Presse Skylden for, at saa faa danske Nordslesvigere føler sig kaldede til at træde i Statskirkens Tjeneste. Hr. K a f t a n bør ikke gaa over Aaen efter Vand. Et Kirke-

regimente, der villigt følger sig efter Hertug Ernst Gynthers Ønsker, men forbyder Pastor Tonnesen at afholde opbyggelige Møder, hvor han holder det for tjenligt til Guds Riges Fremme, bør ikke undre sig over, at Statskirken mister sin Tiltrækningskraft. Dets Holdning overfor den sidste fra Kiel indledede Aktion imod den nordslesvigske Gejstlighed vil kunne forhale, men ogsaa fremskynde en Krise, som Konsistoriets frihedsfjendske og utaalsomme Holdning overfor de kirkelige Strømninger i Nordslesvig synes at gøre uundgaaelig, og hvis Følger maa betegnes som helt uberegnelige.

Agitationsudvalget i Kiel har, som antydet, endvidere indledt den af Dr. Schifferer i Landdagen signaliserede Aktion, der har ført til, at Kreditforeningen i Kiel har boykottet danske Laansøgere. Om Tilsynsmyndighederne, Overpræsidenten og Regeringspræsidenten godkender Kreditforeningens Fremgangsmaade, er endnu ikke klart. Gør de det, har Administrationen dermed indført den økonomiske Boykotning som politisk Vaaben i Nordslesvig.

Vi har præciseret vor Stilling overfor den økonomiske Boykotning i Vælgerforeningens bekendte Erklæring. Vi holder den for et daarligt Vaaben i det lange Løb og agter derfor ikke letsindigt og overilet at følge vore Modstandere paa den anviste Vej. Men vi har taget Notits af deres Forholdsregler og raabt et kraftigt: Varsko! Vi har ingen Ønsker om at bryde et Samarbejde, som i et kvart Aarhundrede er blevet ført til begge Parters Tilfredshed og i begge

Parters Interesse. Derfor afventer vi rolig Forholdenes videre Udvikling.

Men bryder vore Modstandere ogsaa paa dette Omraade Samarbejdet. Nuvel! Saa gaar vi frejdigt vor egen Vej. Vore Prioriteter er gode, sikre og attraa-værdige for Kapitalen, den tyske saavel som den internationale. At drage den til Nordslesvig er derfor kun et Organisationspørgsmaal. Opgaven er ikke større, end at den kan løses. Og den vil blive løst paa en forstandig og for Befolkningen nyttebringende Maade, hvis det viser sig nødvendigt.

Vore Modstandere har nu Ordet. De kan faa Samarbejde eller Skilsmisse, ganske som de ønsker det. Men vælger de Skilsmissen, saa frabeder vi os bestemt deres Klager over Konsekvenserne.

Erfaringen lærer dem, at der staar Mænd bag ved vore Ord. Statsmagtens Angreb har fremkaldt vore store nationale Foreninger. Hr. v. Køller spærrede de offentlige Lokaler for os. Svaret fra vor Side har været Rejsningen af 50 Forsamlingshuse. Grev R a n t z a u vilde med Nybyggerforeningen rejse en Vold af tyske Kolonister tværs over Nordslesvig. Svaret var Nordslesvigsk Kreditforening. I Fjor sat-tes Bestræbelserne for at binde vor nedarvede frie Jord i System. Svaret var Landeværnets Oprettelse. Saadan har vi Gang efter Gang givet vore Modstan- dere Svar paa Tiltale, og det agter vi ogsaa at gøre i Fremtiden.

Vi har megen Virketrang, vi har Kræfter nok til vor Raadighed. Administrationen har lukket os ude fra Selvføreltningen overalt, hvor det er muligt.

Men her gælder Ordet: De Sten, Administrationen vragede, er bleven til Hovedhjørnesten i vore frie, Landet omspændende Organisationer. Og vi har endnu Sten, Hjørnesten og Hovedhjørnesten nok til fortsat Byggearbejde.

Vi er en ældgammel, men endnu sund og livskraftig Folkestamme. Vi har mer end tusindaarig Odelsret her, hvor vi bor og bygger. Og som vor Kamp imod Størinfloden sydfra gaar langt tilbage i Tiden, saaledes vil den ogsaa strække sig langt ud i Fremtiden, thi vi har Liv til Sag og Kraft til Kamp. Vi har Virkelyst og Virketrang. Vi har Varme og Begejstring. Vi har Tro paa vor Folkestammes Fremtid.

Og derfor vil vi som Svar paa vore Modstanderes larmende Sejersfester tilraabe dem Slutningsstroferne af det storslaaede Digt, som Hostrup for 50 Aar siden skrev til Fjenden:

»Du kan vel kro Dig af Døgnet's Kaar
og af Sejren, de har Dig skabt;
Men Du fører en Kamp imod Tusind Aar,
Og i den har Du visselig tabt!«

Aarsmødet, det største, der var bleven afholdt, sluttedes med et Folkemøde i det store Telt.

Fortegnelse

over

Indholdet af Sønderjydske Aarbøger 1889—1914.

-
- N. A n d e r s e n: Digte i sønderjydsk Maal. 1889, 44—57.
1890, 294—316.
Bidrag til Skolevæsenets Historie i Haderslev Amt.
1897, 82 95.
Gennem 600 Aar. 1899. 1—58.
Sproglige Ændringer. 1901, 1—40. 1902, 161—240.
Foreningen til det danske Sprogs Bevarelse i Nord-
slesvig. 1905. 282 93.
En matematikkyndig Bonde (Jørgen Hansen i Slyng-
sten 1757—1849.) 1909, 79—148.
De tyske Rigsdagsvalg i Nordslesvig 1871—1912. 1912,
173—207.
De preussiske Landdagsvalg i Nordslesvig 1867—1913.
1913, 271—316.
De preussiske Landdagsvalg i Nordslesvig. 1914, 72—98.
De preussiske Landdagsvalg i Nordslesvig 1867—1913.
1914, 159 -301.
- C. A p p e l: »Det er slet ikke lige for lige«. En kort Rede-
gørelse for Forholdet mellem dansk og preussisk
Politik paa det nationale Omraade i Sønderjyl-
land. 1893, 51—88.
- F r. B a r f o d: P. H. Lorenzens danske Tale. 1894, 245—46.
- H. R. B a u m a n n: Tre Sønderjyder i den danske Kunst.
C. V. Eckersberg, H. V. Bissen, Heinr. Hansen. 1892,
213—28.

- Francis Beckett**: Middelalderlige Andagtbilleder i Slesvig og i Holsten. 1902, 121—42.
- Ivar Berendsen**: Et Folk og et Statskup. 1902, 36—74.
Efterskrift til et Folk og et Statskup. 1902, 156—57.
- Poul Bjerger**: H. F. Fejlberg. 1902, 1—21.
- Louis Bobé**: Et Bidrag til Modersmaalets Historie i Sundeved. 1905, 91—98.
Bidrag til Tønder Bys og Hostrup Sogns Historie 1540—1692. 1905, 99—109.
- C. D. Kirstein**: Stemninger og Tilstande i Sønderjylland 1848 51. 1912, 1 45. (Meddelte af Louis Bobé.)
- Georg Brandes**: Hr. v. Køller og Fyrst Imeritinski. 1899, 164—84.
- H. V. Clausen**: Folkesproget i Sønderjylland. En Anmeldelse af »Die Volkssprache in dem Herzogthum Schleswig seit 1864, von J. G. C. Adler«. 1892, 182—212. 1893, 89 105.
Nordslesvig 1863—93. Den nationale Stilling paa Landet. 1894, 33 146.
- Kr. Erslev**: Tildragelserne i 1721 og Danmarks historiske Ret til Slesvig. 1902, 75—107.
Hertug Adolfs Klenodier i 1450. 1902, 143—47.
- Morten Eskesen**: Karsten Thomsen fra Frøslev. 1891, 82—108.
Den sønderjydske Digterinde Anna (Anna Kristiane Lautrup). 1893, 191—252.
- J. Fausbøl**: Polakkerne i Nordslesvig. 1895, 178—89.
En Slægts Historie i Rurup og Mandbjerg samt Fortællinger om Forholdene der. 1909, 23—78.
Efterskrift til En Slægts Historie o. s. v. 1909, 240—46.
- H. F. Fejlberg**: Erindringer fra et dansk Præsteliv i Mellemslesvig 1895, 1—44.
Barndomsliv i Vesteregnet. 1897, 165—216.
- Elfride Fibiger**: Flensborg i Martsdagene 1848. 1902, 147—56.
- G. Friis**: Herredsfoged Nis Henriksen paa Hajstrupgaard og hans Slægt. 1891, 213—43.
- Josef Gruber**: Den økonomiske Udvikling hos Tjekkere og Tyskere i Bøhmen. 1903, 40—62.
- Aksel Hansen**: Da Sønderjylland vaagnede. (Anmeldelse). 1909, 247 73.

- Biskop Jørgen Hansens efterladte Optegnelser om sit Levned og sit Forhold til Tidens Begivenheder. 1904, 1—215.
- L. S. Hansen: Mine Oplevelser i Olderup i den nærmeste Tid efter Dannevirkes Rømning den 5. Februar 1864. 1903, 161—195.
- N. Hansen: Forsamlingshusene i Nordslesvig. 1912, 46—128.
- Statskirkens Fortyskning i Nordslesvig. 1913, 16—252.
- Nis Hansen: Allerunderdanigst Fremstilling af nogle Jagttagelser paa en Rejse gennem det østlige Slesvig. 1895, 207—24.
- II. P. Hanssen: De nordslesvigske Optanter. 1889, 137—51.
- Nis Hansen: Allerunderdanigst Indberetning til Hans Majestæt Kongen angaaende Sprogforholdene i Slesvig. Udg. af ———. 1889, 297—310.
- Nis Hansen Bondesøn. 1889, 311—13.
- Biskop Jørgen Hansen. 1890, 21—26.
- Chr. F. Monrad. 1890, 27—28.
- Karsten Thomsen. 1890, 32.
- Tysk Gudstjeneste i Nordslesvig. 1890, 274—93.
- Nicolaj Ahlmann. 1891, 20—27.
- A. C. C. Holdt. 1891, 27—29.
- Sønderjylland efter sidste Folketælling. 1891, 244—51.
- Om vor Bondestands Købeevne og Salgstrang. 1891, 312—20.
- Jes Jørgensen Bjørnshauge, Hans Peter Rosenbom, Christen Hanssen. 1892, 17—19.
- J. P. Junggreen (Med »Udtalelser om Nordslesvigs nationale Ret 1868—77«.) 1892, 105—34.
- Bidrag til Oplysning om vore Skoleforhold. 1892, 150—57.
- Smaa statistiske Meddelelser. I. Udvandringen i Aarene 1890 og 91. II. Prioritetsgælden i Hertugdømmerne. III. Statens Kolonisationsforsøg i de polske Landsdele. IV. Gaardkøb i Nordslesvig af sydfra indvandrede fra 1865—90. 1892, 307—16.
- Thomas With. 1893, 9—11.
- Rigsdagsvalget 15. Juni 1893. 1893, 158—73.
- Landdagsvalget. 1893, 329—33.
- Statskirkens Fortyskning i Nordslesvig. 1897, 138—64.

- Tyske Opkøb af Landejendomme i Nordslesvig. 1897, 249—71.
- Tyske Højesteretskendelser vedrørende Optantspørgsmaalet. 1902, 298—313.
- Rigsdagsvalget den 8. Marts 1902. 1902, 157—60.
- Gustav Johannsen som Parlamentariker. 1902, 264—97.
- Køllerpolitikken. 1903, 254 300. 1904, 274 312. 1905, 220—281. 1907, 295—360.
- Det nordslesvigske Landbrugs Gæld. 1906, 214—57.
- De danske Sønderjyder. (Uddrag af den officielle tyske Statistik). 1913, 1—44.
- H. R. H j o r t L o r e n z e n : En Episode af Foreningslivet i Nordslesvig. 1889, 125—36.
- Den slesvigske Forening. 1890, 120 237.
- Christian VIII og Slesvig Stænder 1842. 1891, 129—212.
- Frederik den VI og Bevægelsen i Holsten 1830. 1901, 169—229.
- Krüger i Berlin. 1907, 207 94. 1908, 198—270.
- A. C. C. H o l d t : Minder fra Flensborgs Kirkegaard. 1889, 202—17.
- J. B. H ø y e r : En Rejse gennem Overgangsegnene fra dansk til tysk. 1905, 1—42.
- De sproglige og nationale Tilstande paa Mellemslesvigs Højderyg ved det 20. Aarhundredes Begyndelse. 1908, 96—152. 165—97.
- C h r. H ü b b e : Det nordslesvigske Pengevæsen. 1910, 82—121.
- Vore Kreditforhold. 1912, 129—72.
- F r a n z v. J e s s e n : Bidrag til et berømt Ords Historie. 1901, 41—45.
- Manuel historique de la question du Slesvig. (Anmeldt af M. Mackeprang.) 1906, 309—14.
- A l e x a n d r a J o h a n n s e n : Gustav Johannsens Slægt. 1913, 45—76.
- Gustav Johannsens Barndom (Fortsættelse af Gustav Johannsens Slægt). 1914, 99—158.
- G u s t a v J o h a n n s e n : Nordslesvig i 1888. 1889, 152 60.
- Nordslesvig i 1889. 1890, 1—20.
- » 1890. 1891, 1—19.
- Nationalejendommeligheder. 1891, 305—11.
- Nordslesvig i 1891. 1892, 1—16.
- » 1892. 1893, 1—8.
- » 1893. 1894, 1—16.

- » 1894, 95 og 96. 1897, 2—32.
- » 1897, 98 og 99. 1900, 293—314 og 1901, 300—21.
- A. D. Jørgensen: Graastens ældre Historie. 1889, 1—43.
Den ældste lutherske Kirkeordinans i den danske Kirkeprovins (Haderslev 1528). 1889, 218—45.
En berømt svensk Slægt fra Nordslesvig (Rudbæk). 1890, 264—73.
Ullerup Sogns ældre Historie. 1891, 30—81.
Kong Kristian den II. paa Sønderborg. 1892, 241—75.
To gamle Herregaarde paa Haderslev Næs. I Bårdskov (Keldstrup) II. Vandlinggård (Grågård, Gramgård.) 1893, 149—57.
Ved Kongens Ligfærd gennem Flensborg. Ved. 1893, 174—76.
Frisernes Indvandring i Sønderjylland. 1893, 177—90.
Markær Kloster i Angel. 1894, 147—56.
Kong Kristian VIII. og den danske Sag i Nordslesvig. 1894, 249—83.
Kristian VIII. og Nordslesvig. 1895, 45—176.
Herregaardene paa Als i det 16. Aarhundrede. 1897, 96—137.
- August Jørgensen: Nogle Meddelelser om min Embedsvirksomhed i Staden Slesvig fra 1856—64. 1906, 258—301.
- Fr. Jürgensen West: Den tønderiske Kniplingsindustri Blomstringstid. 1901, 104—41.
Statistik over Valgene til den tyske Rigsdag i 1., 2. og 4. slesvigske Valgkreds 1871—1907 med særligt Hensyn til de sidste Valg 1902—1907. 1908, 40—84.
Den tønderiske Kniplingsindustri 1800. 1909, 206—39.
De kongelige Statholdere i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten. 1909, 274—87.
- J. Jørgensen: Forfattere, der har skrevet om Haderslev. 1892, 135—49.
Om Haderslevs Tilstand som Købstad for 100 Aar siden. To Artikler i »Schleswig-Holsteinische Provinzial-Berichte«. Meddelte i Oversættelse. 1892, 229—40.
- K. Karstensen: Dybbøl Sogn i Krigsaarene 1848—50. 1902, 241—63.
- C. L. Kirstein: Stemninger og Tilstande i Sønderjylland 1848—51. (Meddelte af Louis Bobé) 1912, 1—45.

- K. Knudsen Lysholm : En alsisk Bylov. Meddelt af
— , (fra Elstrup, 1686). 1880, 116—19.
- M. Kristensen : Lidt sprogligt. 1900, 238—52.
- Axel Larsen : Danmark og de suveræne gottorpske
Hertuger. Felttoget i Ejdersted 1700. 1900, 185—228.
- P. Lauridsen : Den danske Kongemagt og den nordsles-
vigske Bondestand i forrige Aarhundrede. 1889.
87—124.
- Bidrag til Haderslev Amts Historie og Beskrivelse.
I. Om Adel og adeligt Bondegods i Amtet samt om
Kongernes Køb af samme. 1889, 161—201. II, Wal-
lensteins Hær i Nordslesvig fra 1627—29. 1891,
264—304.
- Vort Folks Sydgrænse. 1893, 28—50, og 106—48 og
253—89.
- Mellem Slagene. En Fremstilling af den civile Kamp
om Sønderjylland 1849—50. 1899, 181—277. 1900,
62—163.
- Da Sønderjylland vaagnede. (Anmeldelse.) 1909,
247—73.
- Johs. Lindbæk : Oversigt over historisk Litteratur ved-
rørende Sønderjylland fra Aarene 1896—1900. 1903,
108—57.
- Fra Aarene 1901—03. 1906, 177—213.
- Fra Aarene 1904—1907. 1910, 223—70.
- M. Mackeprang : Oversigt over historisk Litteratur ved-
rørende Sønderjyllands Historie for 1889—91 i 1892,
276—306; for 1892 i 1893, 290—328; for 1893 i 1894,
284—304; for 1894 og 95 i 1897, 33—81.
- En Luksusforordning for Haderslev for 1566. 1897,
217—35.
- Anmeldelse af Kr. Erslev: Erik af Pommern og Haand-
bog i det nordslesvigske Spørgsmaals Historie. 1901,
282—99.
- Tiende og Boghvededyrkningen i Nordslesvig. 1902,
20—35.
- Anmeldelse af Die mittelalterlichen Taufsteine der Pro-
vinz Schleswig-Holstein, von Dr. Saueremann. 1905,
294—302.
- Søren Abildgaards Dagbog fra hans Rejser i Nordsles-
vig 1775—76. 1906, 98—175.
- Anmeldelse af Fr. v. Jessen: Manuel historique de la
question du Slesvig. 1906, 309—14.

- Nordslesvigsk Litteratur. (Blade af L. Skaus Livshistorie. Anmeldelse.) 1908, 310—17.
- Hennings Matzen: Om Betydningen af en Løsning fra Undersaatsforholdet efter dansk Statsret. 1905, 43—90.
- Gensvar til Hr. Regeringsassessor P. v. Hedemann. 1905, 110—58.
- Andet Gensvar til Regeringsassessor v. Hedemann. 1906, 1—29.
- Indfødsretten i Wienerfreden. 1907, 1—142.
- R. Mejborg: Nogle Uddrag af R. Mejborgs Bog: Slesvigske Bondegaarde (1500—1800.) Ved Forfatteren. 1894, 161—244.
- P. Moos: Sønderjyllands Kirkesalmebøger. 1909, 153—78.
- C. Mule: Minder fra den yderste Sproggrænse i Sønderjylland. 1891, 256—63.
- P. Munch: Sønderjydsk Historie. 1899, 59—90.
- Skandinavismen. 1901, 245—72.
- Niels Møller: Sange ved Afsløringen af Mindesmærket for A. D. Jørgensen. 1901, 279—81.
- H. L. Møller: Redaktør J. Jessen. 1907, 143—76.
- Robert Neie ndam: Dansk Teaterhistorie i Nordslesvig 1864—1910. 1910, 1—81.
- M. H. Nielsen: Godske Rantzov og Selvejerne i Løg Herred. Et Bidrag til den vestslesvigske Bondestands Historie. 1895, 225—50.
- Vestslesvigsk Grandevilkaar. 1897, 236—45.
- Stormfloden 1634 og dens Virkninger paa Sønderjyllands Vestkyst 1900, 253—92. 1901, 57—103.
- Et alsisk Karlelav. 1902, 63—107.
- Hans Nissen: Evangelisk-luthersk Psalmebog for de dansktalende Menigheder i Slesvig. En Anmeldelse. 1889, 314—20.
- Det danske Sprog paa vore Synoder. 1890, 102—15.
- C. Nyrop: St. Knudsgildet i Flensborg. 1903, 63—107.
- F. Ohrt: Fra Østgrænsen. Træk af Nationalitetskampen mellem Finner og Russere. 1910, 122—57.
- Finner og Svenske i Finland. 1912, 208—325.
- Axel Olrik: Folkeviser fra Sønderjylland. 1889, 58—84.
- Prøve af sønderjydsk Lydskrift. 1889, 85—86.
- Om Sønderjyllands Folkeviser. 1889, 246—96.

- Iver Ottosen og Hr. Buske. En Vise fra Middelalderen. 1895, 190—96.
- Prøve af Sønderjyllands Folkesagn. 1900, 229—37.
- Hans Olrik: Festtale ved Afsløringen af Mindesmærket for A. D. Jørgensen. 1901, 273—81.
- Johan Ottosen: Skaane og Sønderjylland. 1890, 33—71.
- Niels Chr. Nissen. (Breve fra Flor.) 1892, 20—62.
- Et Bidrag til Kundskab om Stemningen i Holsten og Slesvig 1813. (Uddrag af Løjtnant H. J. Bloms Dagbog.) 1892, 158—59.
- P. Hjort Lorenzens Besøg i København ved Nyaarstid 1843. 1894, 17—32.
- A. D. Jørgensen. Nogle Mindeord. 1899, 278—324.
- Bidrag til Gustav Johannsens Historie: 1902, 108—20.
- Holger Pedersen: Sprogvidenskaben. 1899, 114—79.
- L. Petersen: Ungdomsminder fra vort Modersmaals sydligste Grænseegne. 1895, 251—74.
- Thade Petersen, Rømø: Et Bidrag til Øens Historie og Beskrivelse. 1913, 196—253. 1904, 217—73. 1905, 159—219. 1906, 30—97.
- De danskes Aarsmøde i Aabenraa 1902—3. 1903, 301—10.
- Det danske Aarsmøde i 1904. 1904, 313—16; i 1905. 1905, 303—8; i 1906. 1906, 302—8; i 1907. 1908, 85—95; i 1908. 1908, 303—9; i 1909. 1909, 288—92; i 1910. 1910, 271—82.
- Aarsmodet i Toftlund 1912, 326—32.
- Vore Aarsmøder 1912 og 13. 1913, 317—26.
- Aarsmodet 1914, 302—323.
- C. R.: N. J. Ravn. 1895, 205—6.
- N. J. Ravn: Jens Lauritzen Skau. 1895, 197—204.
- M. Refslund Povlsen: Laust Arnum. 1909, 149—52.
- Kammerherre Rosens Optegnelser fra Flensborg 1864. 1908, 271—302.
- S. v. Rosen: Mine og min Families Oplevelser under Krigen 1864. 1919, 179—205.
- Ludvig Schrøder: Konsulent Peter Jessen. Født 1. Februar 1846, død 9. August 1885. 1891, 63—104.
- Christian Flor. 1892, 63—104.
- Ludvig Schrøder og Sønderjylland. 1909, 1—22.
- Gudmund Schütte: Var Anglerne Tyskere? 1899, 1—61.
- Den irske Nationalitetsbevægelse. 1903, 1—39.

- P. Ska u : I. P. Friis. 1890, 29—31.
 De danske Landdagsmænds Stilling og Virksomhed i
 Provinslanddagen. 1890, 72—101.
 Degn og Lærer, Dannebrogsmænd A. Kloster i Sommer-
 sted og hans Slægt. 1892, 161—81.
- P. Skovrøy : Optanternes Retsstilling. 1899, 91—107.
- P. Sveistrup : Sønderjylland under det preussiske Her-
 redømme. I. Folkemængden i 1867—85. II. Den
 sønderjydske Befolknings Kulturtrin. 1890,
 238—63.
- Thygesen : To Dokumenter vedkommende Tyreholdet i
 Stendrup By i det 16. Aarh. 1895, 278—81.
- I den ko Tobolka : Den tjekkisk-tyske Nationalitets-
 kamp. 1909, 230—44.
- J. Ulrik : Vort Folks Sydgrænse. 1894, 247—48.
- II. Weitemeyer : Af Præsteindberetningerne fra Ribe
 Stift i det attende Aarhundrede. 1910, 158—222.
 1913, 77—160 og 253—70.
- Fr. Jürgensen West : Den tønderiske Kniplingsindu-
 stris Blomstringstid. 1901, 104—41.
 Statistik over Valgene til den tyske Rigsdag i 1., 2. og
 4. slesvigske Valgkreds 1871—1907 med særlig Hen-
 syn til de sidste Valg 1902—07. 1908, 40—84.
 Den tønderiske Kniplingsindustri 1800. 1909, 206—39.
 De kongelige Statholdere i Hertugdømmerne Slesvig og
 Holsten. 1909, 272—87.
- C. P. Wolff : Om Landbrugets Kreditforhold. 1893, 12—27.
- X : Optanternes Retsstilling. 1899, 108—13.
 De »47«. 1894, 157—60.
- En Preussisk Dom fra Anno 1895. (Angaaende Brugen af
 Navnet Sønderjylland). 1895, 282—88.
- En prussisk Dom. (Angaaende Ophævelsen af Aarboernes
 Beslaglæggelse.) 1897, 246—49.
- Dagshistorie for 1901, 1902. 314—19, for 1902—1903.
 311—16, for 1903—1904. 317—24, for 1904—1905.
 309—18, for 1905—1906. 315—23, for 1906—1907.
 361—68, for 1907—1908. 153—64, for 1908—1909.
 293—308, for 1909—1910. 283—302.
- Konventionen af 11. Januar 1907. 1907, 177—206.
- Konventionen af 11. Januar. (Forhandlingerne i den dan-
 ske Rigsdag) 1908. 1—39.
- Rigsdagsvalget den ottende Marts 1902. 1902, 157—60.

To nationalkulturelle Tidsskrifter (Nordisk Revue Stockholm og L'Europeen.) 1903, 158—60.

Kr. Refslund Thomsen: Økonomiske Organisationer. 1914, 1—47.

Nybyggerforeningen for det vestlige Slesvig. 1914, 48—64.

De danske Sonderjyder. 1914, 65 71.

Udgaet af
FORSIKRINGSFORENINGENS
BIBLIOTEK

Historisk Samfund for Sønderjylland

fortsætter fra 1923

Udgivelsen

af

Sønderjydske Aarbøger

Indmeldelser

modtages af Bestyrelsen.

Medlemsbidraget er 5 Kr. aarlig.
Alle Medlemmer faar Aarbøgerne frit.

Indhold af II. Halvbind 1914.

Alexandra Johannsen: Gustav Johannsens Barndom (Fortsættelse af Gustav Johannsens Slægt)	Side	99—155
Nikolaj Andersen: De præjisiske Landdagsvalg i Nordslesvig 1867—1913 ...	„	159—301
Aarsmødet 1914.....	„	302—323
Fortegnelse over Indholdet af Sønderjydske Aarbøger 1889—1914	„	324—333
